

NARVIK
KOMMUNE

Areal og samfunnsutvikling
NIV4

Saksfremlegg

Arkivsak: 20/105
Dokumentnr: 16
Arkivkode: FE-041, TI-&13
Saksbeh: Hilde Degerstrøm

Saksnummer	Utvalg/komite	Møtedato
013/20	Narvik kommunestyre	27.02.2020
012/20	Narvik formannskap	20.02.2020

Svar på høring – forslag til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner) og utkast til veileder for kommune og fylkeskommuner

Jeg viser til merknadene og vil foreslå følgende

1. Kommunestyret vil bemerke følgende til høringen om endringer i sameloven mv (konsultasjoner) og veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser :

Det vises til § 4-4 lovfesting av konsultasjonsplikten:

Kommunestyret mener dette legger begrensninger på det kommunale selvstyre og er ikke enig i departementets vurderinger knyttet til dette. Kommunestyret mener at dette bør løses på andre måter enn gjennom lovfestet plikt. Kommunestyret ber om at denne paragrafen ikke vedtas. Kommunestyret mener at dagens ordning fungerer godt og ivaretar intensjonen på en god måte.

2. Kommunestyret viser til **Veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner** med samiske interesser som en god veileder i samiske spørsmål, og er et bedre verktøy enn en lovfesting gjennom § 4-4 av konsultasjoner.

Møtebehandling fra Narvik formannskap 20.02.2020

FORMS - behandling:

Saksordfører: Rune Østergren

Votering: Rådmannens forslag - enstemmig vedtatt

FORMS-012/20 vedtak:

1. Kommunestyret vil bemerke følgende til høringen om endringer i sameloven mv (konsultasjoner) og veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser :

Det vises til § 4-4 lovfesting av konsultasjonsplikten:

Kommunestyret mener dette legger begrensninger på det kommunale selvstyre og er ikke enig i departementets vurderinger knyttet til dette. Kommunestyret mener at dette bør løses på andre måter enn gjennom lovfestet plikt. Kommunestyret ber om at denne paragrafen ikke vedtas. Kommunestyret mener at dagens ordning fungerer godt og ivaretar intensjonen på en god måte.

2. Kommunestyret viser til **Veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner** med samiske interesser som en god veileder i samiske spørsmål, og er et bedre verktøy enn en lovfesting gjennom § 4-4 av konsultasjoner.

Rådmannen i Narvik,

Lars Skjønnås

Saken oversendes for behandling.

Ordføreren i Narvik,

Rune Edvardsen

SAKSUTREDNING :

Innledning:

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sendt ut [forslag til endringer i sameloven mv.\(konsultasjoner\)](#) og utkast til [veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser](#) (heretter omtalt som veilederen) på alminnelig høring, med høringsfrist 29. februar 2020.

Problemstilling:

Narvik kommunestyre bes tas stilling til rådmannens innspill til høringsforslag i denne sak, før den sendes til Kommunal og moderniseringsdepartementet.

Faktadel

Om forslaget til endringer i sameloven mv. (konsultasjoner)

I lovforslaget foreslås det å lovfeste statens eksisterende folkerettslige forpliktelser om konsultasjoner. Løsningen som er valgt i lovforslaget, er i samsvar med de folkerettslige forpliktelsene og dagens konsultasjonsprosedyrer. Det foreslås ikke å innføre nye plikter, men å lovfeste den folkerettslige plikten Norge allerede har. Innledningsvis blir det i lovforslagets kapittel 1 gitt en oversikt over bakgrunnen for lovforslaget. I kapittel 2 gis det en overordnet oversikt over det folkerettslige grunnlaget for konsultasjonsplikten.

Kapitlene 4–10 omhandler lovforslagets syv hovedtemaer:

- Hvordan regulere konsultasjonsplikten i norsk rett (kapittel 4).
- Kravet til at konsultasjoner skal gjennomføres i god tro og med formål om å oppnå enighet (kapittel 5).
- Hvilke tiltak det skal konsulteres om, og på hvilke stadier det skal konsulteres (kapittel 6).
- Hvem har konsultasjonsplikt (kapittel 7).
- Hvem skal konsulteres (kapittel 8).
- Virkningen av brudd på konsultasjonsreglene (kapittel 9).
- Samerettsutvalgets forslag til saksbehandlingsregler (kapittel 10).

I forslaget kapittel 11 redegjøres det for de økonomiske og administrative konsekvensene av forslaget. Departementets merknader til de enkelte bestemmelsene i lovforslaget framkommer av kapittel 12. Til slutt følger departementets forslag til lovbestemmelser.

Om utkast til veileder for kommuner og fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser

I lovforslaget foreslår departementet å forankre kommuners og fylkeskommuners plikt til å konsultere i en ny bestemmelse i sameloven § 4–4. Lovfestingen av konsultasjonsplikten vil ikke endre på det kommunale selvstyret. Selv om konsultasjoner skal ha som formål å komme til enighet, er det fortsatt myndighetene som tar den endelige beslutningen.

I lovforslagets kapittel 4.4.3 Regulering av konsultasjonsplikten for kommuner og fylkeskommuner kom departementet til at gjennomføringen av konsultasjonsplikten vil bli nærmere omtalt i en veileder for kommuner og fylkeskommuner.

Departementet konkluderer her:

«Når det gjelder den nærmere gjennomføringen av kommunal og fylkeskommunal konsultasjonsplikt, kan det tenkes flere alternative løsninger. Prinsippet om rammestyrt og hensynet til fleksible løsninger taler mot en detaljert regulering i forskrift. Departementet har derfor kommet til at nærmere anvisning om gjennomføringen av konsultasjoner bør gis gjennom en veileder for kommuner og fylkeskommuner.»

Formålet med veilederen er å gi kommunene og fylkeskommunene et praktisk hjelpemiddel ved gjennomføring av konsultasjonene. Veilederen omtaler:

- Hva konsultasjoner er
- Når konsultasjonene skal starte
- Hvem som har konsultasjonsplikt
- Hvem som har konsultasjonsrett
- I hvilke saker det er aktuelt å konsultere
- Virkning av brudd på konsultasjonsreglene

Det er stor variasjon mellom kommuner, sakstyper og hvorvidt samene er i flertall eller mindretall i kommunen. I utkastet til veileder er det derfor tatt høyde for at det kan foretas tilpasninger ut fra ulike behov i kommunene og fylkeskommunene.

Utkastet til veileder er knyttet til den praktiske hverdagen, gjennom eksempler. Veilederen beskriver ulike ordninger for medvirkning, og hvordan disse, gjennom ulike tilpasninger, kan bidra til å oppfylle konsultasjonsplikten. Veilederen er ikke rettslig bindende, og den pålegger derfor ikke kommunene og fylkeskommunene å velge bestemte løsninger, organisering mv. Veilederen gir svar på vanlige spørsmål og problemstillinger som kan oppstå, men gir ingen uttømmende fremstilling.

Når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser viser vi til omtalen i kap. 11 i lovforslaget, jf. ovenfor. Utkastet til veileder gir informasjon om og eksempler på hva arbeid med konsultasjoner kan innebære, rent praktisk, og herunder også eksempler på hvordan gode konsultasjoner kan innebære mer effektive prosesser.

Utkastet til veileder er utarbeidet i samråd med kommunesektorens organisasjon (KS) og i

konsultasjoner med Sametinget og Norske Reindriftssamers Landsforbund (NRL). Departementet har under arbeidet også gjennomført innspillmøter med fylkeskommuner og kommuner i Finnmark, Troms, Nordland og Trøndelag.

Rådmannens vurdering

Konsultasjonsordningen skal sikre at Sametinget og samene får ta del i beslutningsprosesser i saker som kan få betydning for dem. En forutsetning for reelle konsultasjoner er tidlig involvering, at partene utveksler informasjon og vurderinger, og at det ikke gjøres realitetsbeslutninger før konsultasjonene tar til. Konsultasjonsplikten var først tenkt å gjøres gjeldende for de områder hvor samiske interesser stod sterkt, men er senere blitt endret til bl.a. å omfatte alle kommuner og fylkeskommuner i vårt land.

Sametingets valgmanntall for Narvik kommune viser at kommunen har 251 innbyggere som er innmeldt, dette utgjør ca. 1,1 % innbyggerne i Narvik kommune. I tillegg er det også noen mindreårige som ikke er innmeldt i valgmanntallet, slik at det er rimelig å anta at andelen er noe høyere, kanskje opp mot 1,5 %. Kriterier for å melde seg inn i valgmanntallet er enten a) har samisk som hjemmespråk, b) har eller har hatt foreldre, besteforeldre eller oldeforeldre med samisk som hjemmespråk, eller c) er barn av person som står eller har stått i manntallet. Kommunen har ingen annet register man kan vurdere andelen samisk befolkning i Narvik kommune ut fra, annet enn Sametingets valgmanntall. Kilde; Rapport Samisk kultur, identitet og samfunnsliv i Nye Narvik kommune fra NORCE Norwegian Research Centre, datert 07.10.2019 samt Sametingets valgmanntall.

I følge ressursregnskap for reindriften for reindriftsåret april 2018 til mars 2019, utarbeidet av Landbruksdirektoratet, så har Narvik kommune to reindriftsområder hjemmehørende i kommunen. Frostisen har 2 siidaandeler med 8 personer tilknyttet. Skjomen reindriftsområde hadde 3 siidaandeler med 15 personer tilknyttet. Begge reindriftsområdene har en sommersiidaa hver. Flokksammensetning ved slutten av driftsåret 2018/19 (ukorrigerte reintall per 31. Mars 2019) viser at antall rein i følge rapporten er 540 for Frostisen og 135 for Skjomen.

Reindriftsnæringen i Narvik har relativt liten direkte betydning for verdiskapning og antall arbeidsplasser for perioden 2018/2019. Rådmannen legger til grunn tall hentet i tabell 7 i ressursregnskapet. Denne viser at Frostisen og Skjomen reindriftsområder har slaktet henholdsvis 18 og 39 rein i driftsårene 2018/2019. Ingen av de slaktede reinene er levert til registrert slakteri, men slaktet privat.

Fylkesmannen i Nordland har også egne reindriftskart for Nordland. Oppslag i disse viser at man nord i Narvik kommune har innslag av 2 driftsområder fra Troms:

Roabat/Grovfjord - 2 sideandeler med 6 personer tilknyttet. Reindriftsområdet står oppført med 346 rein. Reindriftsområdet slaktet 8 rein i 2018 og 2019. 100 % av dette ble slaktet privat.

Gielas/Lavangen og Bardu - 4 siidaandeler med 33 personer tilknyttet. Reindriftsområdet står oppført med 1.722 rein. Reindriftsområdet slaktet 440 rein i 2018/2019. 90 % av dette ble levert til registrert slakteri.

Basert på kart utarbeidet av fylkesmannen i Nordland, så finner man også innslag av grenseoverskridende reindrift i Narvik kommune. Svenske reindriftsområder som grenser opp til Narvik kommune er.

Talma (36.500)

Gabna (6.500)

Laevas (8.000)

Girjas (12.000)

Baste Cearru (7.000)

Unna Tjerusj (8.000)

Tallene i parentes er angitt øvre grense for det antall dyr som den enkelte svenske sameby tillates å ha på vinterbeite. Tallene er hentet fra nettsiden til Sametinget i Sverige. Grense- og fylkesoverskridende reindrift har ingen direkte innvirkning på verdiskapningen i Narvik kommune, men næringen har anlegg som reingjerder og hytter, samt trekkveier for egne rein innenfor kommunegrensen.

1. Forslaget til endring av sameloven

Rådmannen mener dagens kommunale forvaltning fungerer godt slik den er per i dag og Fellesnemda i Nye Narvik kommune har gjennom delprosjektet – **Samisk kultur, identitet og samfunnsliv**, i regi av NORCE (Norwegian Research Center AS), fått utarbeidet et kunnskapsgrunnlag for kommunesammenslåingen og for politiske beslutninger for videre forvaltning av samisk kultur, identitet og samfunnsliv i Narvik kommune.

I Arealplanlegging og reguleringsplaner som kan berøre samiske interesser blir dette forvaltet etter plan og bygningsloven § 5-4 og menes derfor tilstrekkelig ivaretatt ved at sametinget kan fremme innsigelse mot slike planer i spørsmål som er av vesentlig betydning for samisk kultur eller næringsutøvelse.

2. Utkast til veileder for kommuner/fylkeskommuner om konsultasjoner med samiske interesser.

Rådmannen vurderer veileder som et positivt tiltak for bedre dialog og medvirkning i samiske spørsmål, gitt ved eksempler knyttet til den praktiske hverdagen. Narvik kommune har allerede et spesielt fokus på medvirkning i planforvaltningen og i forbindelse med nylig kommunesammenslåing har vi utarbeidet en egen «Medvirkningsplan 2020 for kommuneplanen», og for utviklingen av Narvik kommune.

Rådmannen vurderer veilederen som et godt verktøy og et supplement for tidlig dialog mellom kommuneforvaltningen og det samiske i saker hvor spesielt samisk kultur, helse, næring og språk blir berørt. Veilederen gir også gode forslag til hvordan andre kommuner har opprettet nettverk og årlige dialogmøter for gjensidig utveksling av informasjon og orienteringer i samiske spørsmål.

Innstilling

1. Kommunestyret vil bemerke følgende til høringen *om endringer i sameloven mv (konsultasjoner) og veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser* :

Det vises til § 4-4 lovfesting av konsultasjonsplikten:

Kommunestyret mener dette legger begrensninger på det kommunale selvstyre og er ikke enig i departementets vurderinger knyttet til dette. Kommunestyret mener at dette bør løses på andre måter enn gjennom lovfestet plikt. Kommunestyret ber om at denne paragrafen ikke vedtas. Kommunestyret mener at dagens ordning fungerer godt og ivaretar intensjonen på en god måte.

2. Kommunestyret viser til **Veileder om konsultasjoner for kommuner og fylkeskommuner med samiske interesser** som en god veileder i samiske spørsmål, og er et bedre verktøy enn en lovfesting gjennom § 4-4 av konsultasjoner.